Глибина сівби 2019 року в середньому у досліді порівняно з попереднім роком зросла на 0,12 см і становила 4,48 см, що дещо менше передпосівної культивації на 0,02 см, що знаходиться у межах похибки. Коливання глибини на досліджуваних ділянках становила 2,1 см, вона найбільша за роки досліджень, що є досить суттєвим відхиленням.

Середня глибина заробки насіння в 2020 році склала 4,54 см з відхиленням у 0,04 см від запланованої. Максимальна різниця між виділеними ділянками становить 1,9 см.

Середня різниця у глибині загортання в роки досліджень несуттєва, про те вона суттєва на виділених ділянках. Наприклад у 2019 році мінімальна густота загортання насіння становила 3,8 см, а максимальна 5,9 см. На наш погляд на таку розбіжність впливають не тільки налаштування сівалки але і якість передпосівної підготовки грунту, його гранулометричний склад та вологість.

УДК 635.652/654:631.558.3
Парфенюк О. О., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник
Труш С. Г., кандидат с.-г. наук, заступник директора з наукової роботи
Дослідна станція тютюнництва ННЦ «ІЗ НААН»
e-mail: oksana_parfenyuk@ukr.net

ВПЛИВ СПОСОБУ СІВБИ ТА ГУСТОТИ РОСЛИН НА ПОДУКТИВНІСТЬ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ

Збільшення виробництва зернобобових культур має особливе значення для забезпечення населення високобілковими продуктами харчування. Квасоля є одним з найкращих джерел високоякісного, збалансованого за амінокислотним складом, економічно дешевого та екологічно чистого білка.

Для ефективного використання біологічного потенціалу сортів квасолі в умовах Лісостепу важливе значення має розроблення та впровадження у виробництво нових адаптивних технологій вирощування з врахуванням генотипу сорту та кліматичних змін.

Метою досліджень було вивчення впливу способу сівби та густоти рослин на формування продуктивності квасолі звичайної за кліматичних змін в умовах Лісостепу.

Вихідним матеріалом для досліджень слугували вітчизняні сорти квасолі звичайної ‘Мавка’ і ‘Панна’. Використовуючи ситуативні погодні умови сівбу квасолі проводили в два строки (II і III декади травня). Вивчалися широкорядний (міжряддя 45 см) та звичайний рядковий (міжряддя 15 см) способи сівби з густотою рослин 350, 450 та 650, 750 тис. шт/га, відповідно.

За результатами досліджень установлено, що кількість бобів з рослини за широкорядного посіву в середньому становила 17,8 шт. у сорту ‘Мавка’ та 16,4 шт. у сорту ‘Панна’, за звичайного – 15,5 шт. та 12,3 шт, відповідно. У сорту ‘Мавка кількість зерен в бобі в середньому складала 6,2 шт. за широкорядного посіву та 5,9 шт. за звичайного, у сорту ‘Панна’ – 4,7 шт. та 4,4 шт., відповідно. Маса 1000 зерен у сорту ‘Мавка’ варіювала в межах 200–202 г та 197–198 г, у сорту ‘Панна’ – 274–283 г та 252–269 г, відповідно.

Вища врожайність зерна квасолі звичайної за всіма варіантами досліду спостерігалася за використання широкорядного способу сівби. Найвищим цей показник був за густоти рослин 450 тис. шт./га. Так, у сорту ‘Мавка’ він становив 3,32 т/га, сорту ‘Панна’ – 3,02 т/га. За звичайного способу сівби вищу врожайність зерна квасолі одержано при густоті рослин 750 тис. шт./га (2,60 і 2,41 т/га, відповідно).

Найвищий вміст білка (22,21% і 21,92%) у сорту ‘Мавка’ спостерігався за широкорядного способу сівби при густоті рослин 350 і 450 тис. шт./га за першого строку сівби. У сорту ‘Панна’ за цих же умов вирощування показники вмісту білка в зерні становили 20,42% і 20,35%, відповідно.

За результатами досліджень установлено, що за кліматичних змін в умовах Лісостепу серед досліджуваних факторів істотний вплив на продуктивність квасолі звичайної мають способи сівби та адаптивний потенціал сортів, рекомендованих для вирощування в даній зоні.